

Sygn. akt III U 277/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Danuta Poniatowska
------------------------	----------------------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 28 czerwca 2021 r. w Suwałkach

sprawy (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o zajęcie stanowiska w przedmiocie wyłączenia z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wypłaconego pracownikom dodatku paliwowego

w związku z odwołaniem(...)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 26 stycznia 2021 r. znak (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję i uznaje za prawidłowe stanowisko przedsiębiorcy (...) zawarte we wniosku z 28.12.2020 r. w przedmiocie wyłączenia z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wypłaconego pracownikom dodatku paliwowego;**
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz (...) 180 (sto osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III U 277/21

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) znak (...) z dnia 26 stycznia 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. uznał za nieprawidłowe stanowisko wnioskodawcy (...) w A., objęte wnioskiem z dnia 28 grudnia 2021 r., w sprawie wyłączenia z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) wypłaconego pracownikom dodatku paliwowego.

Podstawę prawną zaskarżonej decyzji stanowiły przepisy art. 34 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 j.t. ze zm.), w związku z art. 83d ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423 j.t. ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 18 ust. 1 w zw. z art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku

pracy z wyłączeniem przychodów wymienionych w § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2017 r, poz. 1949), jak również wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz zasiłków z ubezpieczeń społecznych. Z treści § 1 tego rozporządzenia wynika natomiast, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągniany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. W myśl zaś § 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia podstawy wymiaru składek nie stanowią korzyści materialne wynikające z układów zbiorowych pracy, regulaminów wynagradzania lub przepisów o wynagradzaniu, a polegające na uprawnieniu do zakupu po cenach niższych niż detaliczne niektórych artykułów, przedmiotów lub usług oraz korzystaniu z bezpłatnych lub częściowo odpłatnych przejazdów środkami lokomocji.

Z literalnego brzmienia § 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia wynika, iż z wyłączenia z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe korzystają jedynie te przychody, które:

- wynikają z układów zbiorowych pracy, regulaminów wynagradzania lub przepisów o wynagradzaniu,
- przybierają postać niepieniężną (formę zakupu po cenach niższych, niż detaliczne lub formę usługi).

W świetle powyższego składki na ubezpieczenia społeczne nie powinny być naliczane od przychodu pracownika z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy stanowiącego korzyść materialną wynikającą z układów zbiorowych pracy, regulaminów wynagradzania lub przepisów o wynagradzaniu, a polegającą na umożliwieniu pracownikowi skorzystania z artykułów, przedmiotów lub usług jedynie za częściową odpłatnością. W praktyce oznacza to, że wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne będzie podlegała wartość różnicy pomiędzy ceną nabycia usługi, a ponoszona przez pracownika odpłatnością. Jest to równoznaczne z brakiem obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od ww. wartości.

Ponadto przyjęty w art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych sposób ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe oznacza, że przychody, które na mocy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe są wolne od składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wyłączone są również z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia chorobowe i wypadkowe.

Jak wynika z treści wniosku, przedsiębiorca dokonuje częściowego zwrotu pracownikom kosztów dojazdu własnym samochodem do pracy poprzez wypłatę z tego tytułu dodatku paliwowego w wysokości uzależnionej od liczby kilometrów pokonywanych przez pracownika codziennie z miejsca zamieszkania do siedziby spółki. Przepis nie obejmuje jednak wypłaconych przez pracodawcę kwot w gotówce, choćby ich przeznaczeniem miało być pokrywanie osobie zatrudnionej na podstawie umowy o pracę poniesionych kosztów dojazdów do i z pracy. Jeżeli więc taka osoba otrzymuje/będzie otrzymywała ekwiwalent pieniężny, stanowiący zwrot części lub całości kosztów dojazdów do i z pracy, to kwota zwrotu musi być uwzględniona w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Należy zaznaczyć, iż przez korzystanie z bezpłatnych lub częściowo odpłatnych przejazdów środkami lokomocji, o których mowa w przywołanym powyżej przepisie rozporządzenia, należy rozumieć korzystanie z transportu publicznego na podstawie przekazywanych przez pracodawcę biletów lub z transportu organizowanego przez pracodawcę.

Dlatego organ rentowy uznał, że nie jest prawidłowe stanowisko przedsiębiorcy wskazujące, iż kwota częściowego zwrotu pracownikom kosztów dojazdu własnym samochodem do pracy, nie będzie stanowiła podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w myśl § 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe.

Odwołanie od tej decyzji wniosła (...) w A.. Decyzję zaskarżyła w całości, zarzucając jej:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

a. art. 21 u.s.u.s. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wypłacany pracownikom dodatek paliwowy winien być wliczany do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, podczas gdy stoi to w sprzeczności z § 2 pkt 26 rozporządzenia, wydanym na mocy art. 21 u.s.u.s., co skutkowało nieuwzględnieniem przewidzianych w rozporządzeniu wyłączeń z podstawy wymiaru składek,

b. § 2 pkt 26 rozporządzenia poprzez błędne uznanie, że:

- z literalnego brzmienia tegoż przepisu wynika, iż z wyłączenia z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (oraz chorobowe i wypadkowe) korzystają jedynie przychody przybierające postać niepieniężną, podczas gdy przepis ten nie zastrzega formy niepieniężnej, co oznacza, że ustawodawca dopuszcza każdą z możliwych form,

- przez korzystanie z bezpłatnych lub częściowo odpłatnych przejazdów środkami lokomocji, o których mowa w tym przepisie rozporządzenia, należy rozumieć korzystanie z transportu publicznego na podstawie przekazywanych przez pracodawcę biletów lub z transportu organizowanego przez pracodawcę, podczas gdy przepis rozporządzenia nie definiuje pojęcia środka lokomocji, a więc zasadne jest przyjęcie ogólnie panujących w danym społeczeństwie reguł, które nie ograniczają definicji środka transportu jedynie do transportu publicznego lub transportu organizowanego przez pracodawcę;

2. naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 6 w związku z art. 7 oraz art. 80 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. 2020 poz. 256 ze zm.), poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie, co skutkowało nieprawidłowym uznaniem, iż odwołująca wypłacane pracownikom dopłaty do paliwa powinna uwzględniać w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a także w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe - co w konsekwencji doprowadziło do pozbawienia odwołującej konstytucyjnego prawa do równego traktowania i naruszenia zakazu dyskryminacji wyrażonych w art. 32 Konstytucji RP, albowiem obywatele powinni być równo traktowani w przestrzeni gospodarczej.

Mając powyższe na uwadze wносиła o:

1. zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie za prawidłowe stanowiska zawartego w złożonym przez odwołującą wniosku o interpretację indywidualną z dnia 28 grudnia 2020 r., tj. uznanie, że wypłacane pracownikom dopłaty do paliwa są wyłączone z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a także składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe,

2. zasądzenie od organu na rzecz odwołującej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wносиł o jego oddalenie zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz pozwanego organu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Podniósł, że zasadne jest wskazanie, iż wyłączenie z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne określonych kategorii przychodów zawarte w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2017 r, poz. 1949), stanowi wyjątek od ogólnej zasady, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi przychód (art. 18 ust. 1 ustawy systemowej), dlatego też przepisy te muszą być interpretowane ściśle, bez stosowania wykładni rozszerzającej. Tym samym w ocenie organu, nie może być mowy o dowolności w rozumieniu pojęcia środka lokomocji w rozumieniu przepisu w/w rozporządzenia. Z literalnego brzmienia § 2 ustęp 1 punkt 26 rozporządzenia wynika, że aby korzyść materialna nie rodziła obowiązku opłacania składek, to powinna zostać przyznana pracownikowi na mocy postanowień obowiązującego u pracodawcy układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub przepisów o wynagradzaniu, a także przybrać formę niepieniężną (formę zakupu po cenach niższych niż detaliczne lub formę usługi). W rezultacie pracownik powinien ponieść część kosztów zakupionej przez pracodawcę usługi, gdyż jeżeli świadczenie zostanie przekazane przez pracodawcę nieodpłatnie, to wskazana kwota

będzie stanowiła podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu umowy o pracę. Jeżeli prawo do uzyskania korzyści wynika z regulaminu wynagradzania i przybiera formę zakupu po cenach niższych niż detaliczna oraz jeżeli nie stanowi ona świadczenia w formie pieniężnej, to wartość takiej korzyści nie będzie stanowiła podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, bez względu na cenę jaką zapłaci pracownik za korzyść (pod warunkiem, że cena jest niższa niż detaliczna) (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 14 czerwca 2017 r., III AUa 139/17).

W konsekwencji, w ocenie organu rentowego, nie ma podstaw do zmiany lub uchylenia wydanej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Wnioskodawca (...) w A. jest producentem łodzi z laminatu oraz z dnem aluminiowym. Zatrudnia ponad 200 osób w kilku działach. Jest pracodawcą w rozumieniu art. 3 kodeksu pracy i płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe.

Część zatrudnionych przez spółkę pracowników mieszka w znacznej odległości (nawet kilkadziesiąt kilometrów) od siedziby firmy. W związku z tym codziennie dojeżdżając do pracy, pokonują duży dystans, dzielący ich od miejsca zamieszkania do siedziby zakładu pracy. Pracodawca nie organizuje pracownikom transportu zbiorowego. Korzystanie przez pracowników z transportu publicznego, z uwagi na niekorzystne rozłożenie sieci transportu publicznego, pochłania bardzo dużo czasu. Ponadto korzystanie z transportu publicznego, w sytuacji wprowadzenia w kraju stanu epidemii Covid-19, jest ryzykowne.

Chcąc uniknąć sytuacji, w której wykwalifikowani pracownicy zrezygnują z pracy u odwołującej na rzecz pracodawców mających siedziby bliżej miejsc zamieszkania pracowników, wnioskodawca postanowił w ramach dopłat do wynagrodzenia wypłacać pracownikom dodatek paliwowy, który będzie wyliczany wg wzoru: „stawka x ilość km ponad 20”. Oznacza to, że każdy pracownik mający miejsce zamieszkania oddalone o ponad 20 km od siedziby firmy otrzyma dopłatę do wynagrodzenia. Warunek ten, na dzień składania wniosku do organu rentowego, spełnia ponad 30 pracowników. Podstawą wypłaty dodatku jest oświadczenie o miejscu zamieszkania złożone przez pracownika pod rygorem zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Warunki wypłacania dodatków paliwowych zostały wprowadzone do regulaminu wynagrodzeń obowiązującego w spółce. Pracodawca postanowił, że dodatek nie będzie wypłacany za okresy nieobecności w pracy. Pierwszym miesiącem, za który płatnik składek wypłacił dopłaty do paliwa był październik 2020 r.

Wnioskodawca wskazał, że wypłacany pracownikom dodatek paliwowy będzie stanowił przychód w rozumieniu ustawy z dnia 25 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 1387 ze zm.) osiągany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Powziął jednak wątpliwości, czy te dopłaty do wynagrodzeń powinny zostać uwzględnione w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, a także ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe. Pierwszym miesiącem, za który płatnik składek wypłacił dopłaty do paliwa był październik 2020 r., zatem z ostrożności, do czasu wydania interpretacji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, odwołujący będzie uwzględniał te dopłaty w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe. W przypadku uznania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, że dopłaty paliwowe nie powinny być wliczane do podstawy wymiaru składek, dokonana zostanie stosowna korekta deklaracji rozliczeniowych za miesiące, w których dopłaty były wliczane do podstawy wymiaru składek.

Odwołująca się (...) zwróciła się do organu rentowego o wydanie interpretacji w kwestii czy wypłacane pracownikom, na opisanych zasadach, dopłaty do paliwa są wyłączone z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a także składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe. We własnym stanowisku wskazała, że wypłacane pracownikom dopłaty do paliwa są wyłączone z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a także składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie (...) w A. jest zasadne i należało je uwzględnić.

Na mocy § 2 pkt 26 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1949), wypłacany pracownikom dodatek paliwowy nie powinien być uwzględniany przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe pracowników, o której mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423 j.t. ze zm.), a w konsekwencji w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz wypadkowe, o której mowa w art. 20 ust. 1 tej ustawy.

Warunkiem tego wyłączenia jest, aby korzyść materialna (dopłata do paliwa) wynikała z układów zbiorowych pracy, regulaminów wynagrodzeń lub przepisów o wynagrodzeniu oraz aby polegała na uprawnieniu do zakupu po cenach niższych niż detaliczne niektórych artykułów, przedmiotów lub usług oraz korzystaniu z bezpłatnych lub częściowo odpłatnych przejazdów środkami lokomocji, co w ocenie Sądu, ma miejsce w niniejszej sprawie. Odwołująca wypłaca pracownikom dodatek paliwowy, wspólnie uczestnicząc z pracownikiem w finansowaniu zakupu przez niego paliwa niezbędnego do dojazdu do i z pracy, a wypłata dodatku jest ściśle uregulowana w regulaminie wynagrodzeń obowiązującym w firmie.

W ocenie organu rentowego, literalne brzmienie przywołanego przepisu rozporządzenia wskazuje, że korzyść materialna przybiera postać jedynie niepieniężną. Taka wykładnia przepisu jest nieprawidłowa w świetle ugruntowanej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego w kwestii wyłączenia wszelkich korzyści materialnych uzyskiwanych przez pracowników na zasadach wynikających z układów zbiorowych pracy, regulaminów wynagradzania lub przepisów o wynagradzaniu za korzystanie z odpłatnych lub częściowo odpłatnych przejazdów środkami lokomocji z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Taki pogląd, że ekwiwalenty pieniężne wypłacane pracownikom z tytułu kosztów przejazdów do pracy na podstawie układów zbiorowych pracy, regulaminów wynagradzania lub przepisów o wynagradzaniu podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe), Sąd Najwyższy wyrażał i uzasadniał między innymi w wyrokach z: 3 kwietnia 2008 r., II UK 172/07, 2 grudnia 2009 r., I UK 201/09 i 22 czerwca 2015 r. I UK 340/14.

Wskazany przepis rozporządzenia, wbrew stanowisku organu rentowego, nie zastrzega formy, jaką powinna przybierać korzyść materialna nieuwzględniana w obliczaniu podstawy wymiaru składek. Skoro ani w rozporządzeniu, ani w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych nie jest wyraźnie zastrzeżona forma, jaką ma przybierać wskazana korzyść materialna, to za korzyść materialną należy uznać zarówno świadczenie w naturze, jak i świadczenie pieniężne. Nie ma żadnych podstaw prawnych, by ograniczać zastosowanie tego przepisu wyłącznie do świadczeń niepieniężnych. Jeżeli ustawodawca chciałby takie ograniczenie wprowadzić, to uczyniłby to w sposób jednoznaczny i wówczas można byłoby mówić o literalnym brzmieniu przepisu. Za dopuszczalnością obu tych form opowiedział się też m.in. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z 27 września 2012 r., w którym stwierdził, że „wszelkie korzyści materialne uzyskiwane przez pracowników na zasadach wynikających z układów zbiorowych pracy, regulaminów wynagradzania lub przepisów o wynagradzaniu z tytułu korzystania z odpłatnych lub częściowo odpłatnych przejazdów środkami lokomocji nie wchodzi do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Oznacza to, że każde przysporzenie majątkowe, w tym także ekwiwalenty pieniężne z tytułu ponoszonych kosztów przejazdów do pracy środkami lokomocji wypłacane pracownikom przez pracodawcę na podstawie aktów lub przepisów prawa pracy, podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek (§ 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe)” - sygn. akt III AUa 445/12.

Ponadto nie jest zasadne stanowisko organu rentowego, że przez „korzystanie z bezpłatnych lub częściowo odpłatnych przejazdów środkami lokomocji”, na które wskazuje § 2 pkt 26 rozporządzenia, należy rozumieć korzystanie z

transportu publicznego na podstawie przekazywanych przez pracodawcę biletów lub z transportu organizowanego przez pracodawcę. Ze wskazanego przepisu nie wynika, by fakt bezpłatnego lub częściowo odpłatnego przejazdu był zarezerwowany wyłącznie dla transportu publicznego lub transportu organizowanego przez pracodawcę. Z bezpłatnością mamy również do czynienia w sytuacji, gdy pracodawca zdecydowałby się na pokrycie w pełni kosztów dojazdu pracownika do pracy jego prywatnym samochodem. Natomiast z częściową odpłatnością mamy do czynienia w sytuacji, gdy pracownik i pracodawca wspólnie partycypują w kosztach dojazdu pracownika, przy czym w obu tych przypadkach bez znaczenia jest jakim środkiem lokomocji porusza się pracownik. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, jak również cytowane rozporządzenie nie wyjaśnia, co należy rozumieć pod pojęciem „środek lokomocji”, a zatem prawidłowe jest zastosowanie ogólnie przyjętych w danym społeczeństwie reguł. Za środek lokomocji, tudzież środek transportu powszechnie uznaje się maszyny transportowe umożliwiające przemieszczanie się ludzi czy też ładunków. Środkiem lokomocji jest zatem autobus, pociąg, statek, samolot, rower, a także samochód, co potwierdza m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 7 marca 2016 r. „pojęcie środki lokomocji obejmuje także środki niepublicznego transportu, a więc także samochody osobowe, jako maszyny przeznaczone do przemieszczania się” (sygn. akt III AUa 493/15). Bez znaczenia jest również fakt, kto jest właścicielem środka lokomocji, którym porusza się pracownik.

Rozpatrując ewentualną prawidłowość stanowiska organu rentowego, jakoby przez korzystanie z bezpłatnych lub częściowo odpłatnych przejazdów środkami lokomocji, o których mowa w rozporządzeniu rozumieć korzystanie z transportu publicznego na podstawie przekazywanych przez pracodawcę biletów lub z transportu organizowanego przez pracodawcę, zauważyć należy, że stanowisko ZUS sugerowałoby, że jedynym dopuszczalnym „kierunkiem” zwrotu środków pieniężnych tytułem dopłaty do kosztu dojazdu do i z pracy jest dopłata dokonana przez pracownika, a nie pracodawcę, przy czym to ten drugi dokonuje zakupu biletu na przejazd komunikacją publiczną dla pracownika. W ocenie ZUS dopuszczalna będzie sytuacja, gdy to pracodawca zakupi bilet na komunikację publiczną, który następnie przekaże pracownikowi, a pracownik zwróci mu część środków pieniężnych tytułem swojego udziału w sfinansowaniu tego biletu, aniżeli to pracownik zakupi ów bilet i pracodawca zwróci mu część środków pieniężnych tytułem swojego udziału w sfinansowaniu biletu. Efekt końcowy w jednym i drugim przypadku jest ten sam - pracownik nie ponosi pełnego wydatku, jaki poniósłby na dojazd do i z pracy, a więc w obu przypadkach osiąga tę samą korzyść, którą można wyrazić w pieniądzu. Nie powinno się zatem sztucznie rozróżniać skutków działań, które w swojej istocie zmierzają do tego samego celu. W drodze analogii, wypłacany pracownikom dodatek do paliwa osiąga ten sam skutek, co współfinansowanie zakupu biletu na komunikację publiczną.

Dodatkowym argumentem za przyjęciem stanowiska odwołującej jest to, że w przepisach prawa nie ma zakazów, ale legalne przyzwolenie prawne dopuszczalności i legalności uzgodnienia stron stosunku pracy rekompensowania pracownikom zwrotu kosztów dojazdu do miejsca i z miejsca wykonywania pracy środkiem transportu niebędącym własnością pracodawcy w formie ryczałtu w kwotach wynikających z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 25 marca 2002 r., które - co do zasady - nie stanowią przychodu z pracy dla celów podatkowych ani składkowych. Zgodnie z § 1 ust. 1 tego aktu prawnego, zwrot kosztów używania przez pracownika w celach służbowych dojazd lokalnych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy, zwanych dalej „pojazdami do celów służbowych”, następuje na podstawie umowy cywilnoprawnej, zawartej między pracodawcą a pracownikiem, o używanie pojazdu do celów służbowych, na warunkach określonych w rozporządzeniu. Legalne jest uzgodnienie rekompensaty zwrotu rzeczywiście poniesionych kosztów przejazdów do i z pracy na podstawie przepisów w sprawie szczegółowych zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (ust. 2). W konsekwencji także wprowadzony do regulaminu ryczałt za dojazdy do i z pracy stanowił legalnie ustalony ekwiwalent pieniężny wypłacany pracownikom za poniesione koszty przejazdów do i z pracy. Tylko wtedy, gdyby uzgodniony ryczałt za dojazdy do i z pracy przewyższał faktycznie dni pracy danego pracownika lub przypisane do tych dni ilości przejechanych kilometrów, możliwe byłoby uznanie, że w części takiej rekompensaty finansowej, wypłacony potencjalnie częściowo „zawyżony” ryczałt stanowiłby element dodatkowego („ukrytego”) wynagrodzenia za pracę, który w ewentualnie ustalonej „nadwyżce” podlegałby obowiązkowi składkowemu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2015 r., sygn. I UK 340/14).

Nie może ująć też uwadze przy dokonywanej interpretacji, że poziom życia społeczeństwa podnosi się i coraz więcej osób korzysta z samochodów prywatnych w celu dojazdu do pracy i z pracy, a sieć transportu publicznego znacznie się skurczyła, zwłaszcza poza aglomeracjami miejskimi. Dodatkowo w obecnej sytuacji, tj. podczas wprowadzonego w Polsce stanu epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się Covid-19, korzystanie z transportu zbiorowego, czy to publicznego, czy organizowanego przez pracodawcę, jest ryzykowne. Pracodawca ma prawo podejmować działania zachęcające do wyboru prywatnych samochodów przez pracowników, jako środek transportu do pracy i z pracy, zapewniający przejazd bez zagrożenia zakażeniem. Ponieważ dojazd samochodem prywatnym, którym podróżuje jeden pracownik jest stosunkowo droższy niż dojazd transportem zbiorowym, pracodawca ma prawo zrekompensować choćby w części koszty, jakie pracownik ponosi w związku z dojazdem do i z miejsca pracy. Takie rozwiązanie przynosi korzyści obu stronom stosunku pracy.

To stanowisko znajduje oparcie m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2008 r., sygn. akt II UK 172/07. Sąd Najwyższy potwierdził w przywołanym wyroku, że „każde przysporzenie majątkowe, w tym także ekwiwalenty pieniężne z tytułu ponoszonych kosztów przejazdów do pracy środkami lokomocji wypłacane pracownikom przez pracodawcę na podstawie aktów lub przepisów prawa pracy, podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek (§ 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia)

W ocenie Sądu, przedstawione we wniosku o interpretację informacje wypełniają wszystkie przesłanki przewidziane obowiązującymi przepisami prawa, warunkujące możliwość wyłączenia z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe), w związku z czym w tych okolicznościach winna być wydana decyzja odmiennej treści. Odwołująca wypłaca pracownikom dodatek paliwowy, wspólnie uczestnicząc z pracownikiem w finansowaniu zakupu przez niego paliwa niezbędnego do dojazdu do i z pracy, a wypłata dodatku jest ściśle uregulowana w regulaminie wynagrodzeń obowiązującym w firmie. Zostały spełnione zatem wszystkie przesłanki przewidziane w § 2 pkt 26 rozporządzenia, w konsekwencji czego wypłacany dodatek paliwowy winien być - zgodnie z literalnym brzmieniem tego przepisu - wyłączony z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe).

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak

w sentencji (pkt 1). O kosztach zastępstwa procesowego (pkt 2 sentencji wyroku) orzeczono w myśl art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.).

sędzia Danuta Poniatowska